

سیاه سوجه

Dolichophis jugularis
(Linnaeus, 1758)

Black Whip Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber jugularis Linnaeus, 1758*Hierophis jugularis*: Schatti, 1988*Dolichophis jugularis*: Nagy *et al.*, 2004

Exterior characteristics: Body black without any pattern; with paler ventral surface; throat region and upper lip red. Dorsal scales smooth in 19 rows at midbody; 8 supralabials; dorsal scales with 2 apical pits; ventrals 189 to 220, subcaudals 99 to 128. Total length 150 cm; tail 38 cm.

Global distribution: Iran, Turkey, Palestine, Greece, Syria, Iraq, Jordan, Lebanon and Kuwait.

Reproduction: This snake is oviparous and lays 5 to 12 eggs in summer. Eggs are relatively elongate with the size of 5cm for each egg.

Behavior: This snake is often aggressive. When faced with humans, it shows rapid head attacks and it makes “hiss” noise and continual attacks to frighten them and somehow it bites the humans.



ویژگی‌های ظاهری: بدن مار به طور کامل مشکی و بدون هیچ گونه نقش و نگاری است. سطح شکمی کمی روشن تر از سطح پشتی است. ناحیه گلو و لب بالا قرمز رنگ است. پولک‌های سطح پشتی ۱۹ عدد و صافند. هر پولک در لبه انتهایی خود دارای دو سوراخ است. ۸ پولک در لب بالا دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۸۹ تا ۲۲۰ عدد و سطح زیرین دم ۹۹ تا ۱۲۸ عدد هستند. طول کل ۱۵۰ و طول دم ۳۸ سانتی متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکیه، یونان، فلسطین، سوریه، عراق، اردن، لبنان و کویت.

زادآوری: این مار تخم گذار است و معمولاً ۵ تا ۱۲ تخم نسبتاً بزرگ به طول ۵ سانتی متر در تابستان می گذارد.

عادات و رفتار: این گونه معمولاً پرخاشگر است. در برخورد با انسان فرار نکرده و سعی دارد با حمله‌های مکرر و با صدای هیس هیس شدید او را ترسانده یا گاز بگیرد.



مار آتشی

Dolichophis schmidtii

(Nikolsky, 1909)

Fire Racer Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber schmidtii Nikolsky, 1909*Hierophis schmidtii*: Schatti, 1988*Dolichophis schmidtii*: Nagy *et al.*, 2004

Exterior characteristics: Dorsally brownish red or dark red, margins of scales lighter with dark rust color in middle with irregular spots dorsally; venter yellow pink; upper surface of head with dark spots. Dorsal scales smooth in 19 rows at midbody; 8 supralabials; dorsal scales with 2 apical pits; ventrals 185 to 207; subcaudals 80 to 100. Total length 140 cm; tail 35 cm.

Global distribution: Iran, Russia, Azerbaijan, Armenia, Turkmenistan, Turkey, Georgia and Jordan.

Reproduction: This snake is oviparous and lays 5 to 12 eggs in summer.

Behavior: It can be found close to human habitation and can tolerate human disturbance.



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ قرمز متمایل به قهوه‌ای یا قرمز تیره است و حاشیه پولک‌های سطح پشتی از مرکز آن کم‌رنگ‌تر است. همچنین لکه‌های نامنظمی بر روی سطح پشتی دیده می‌شود. سطح شکمی زرد متمایل به قرمز و ناحیه بالای سر دارای نقاط تیره‌رنگ است. پولک‌های سطح پشتی ۱۹ عدد و صافند. هر پولک در لبه انتهایی خود دارای دو سوراخ است. ۸ پولک در لب بالا دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۸۵ تا ۲۰۷ عدد و سطح زیرین دم ۸۰ تا ۱۰۰ عدد هستند. طول کل ۱۴۰ و طول دم ۳۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، روسیه، آذربایجان، ارمنستان، اردن، ترکیه، گرجستان و ترکمنستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است و معمولاً ۵ تا ۱۲ تخم نسبتاً بزرگ در تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه معمولاً در محل زندگی انسان‌ها یافت می‌شود و نسبت به مزاحمت‌های انسانی بی‌تفاوت است.





ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن زیتونی روشن، خاکستری یا قهوه‌ای روشن و قسمت مرکزی هر پولک روشن رنگ است. در افراد نابالغ سر و گردن دارای خال‌های مشکی با حاشیه زرد بوده اما در افراد بالغ این خال‌ها نامشخص می‌گردند. سطح شکمی روشن و فاقد خال است. پولک‌های سطح پشتی ۱۵ عدد و صاف هستند. شیار پولک‌های بین بینی معمولاً کوتاه‌تر از شیار بین پولک‌های جلو پیشانی است. پولک گونه‌ای منفرد و کشیده‌ای دارد. پولک‌های سطح شکمی در نرها کمتر از ۱۸۰ و در ماده‌ها کمتر از ۲۰۰ عدد است. پولک‌های سطح زیرین دم ۵۰ تا ۶۳ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۳۸ و طول دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، بلغارستان، ترکیه، عراق، لبنان، روسیه، گرجستان، ارمنستان و آذربایجان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار بوده و در تابستان ۴ تا ۸ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: معمولاً در زیر سنگ‌ها و صخره‌ها دیده می‌شود.

مار کوتوله طوق دار

Eirenis collaris (Menetries, 1832)

Collared Dwarf Racer

نام‌های علمی مترادف:

Coluber collaris Menetries, 1832

Coronella collaris: Bethold: 1850

Eirenis collaris: Defilippi, 1865



Exterior characteristics: Body light olive, grey or light brown; center of each scale pale; head and neck of juveniles with yellow-edged black spots, in adults, spots indistinct; venter pale and without spots. Dorsal scales smooth, in 15 rows at midbody; internasal suture usually distinctly shorter than prefrontal suture; a single elongate loreal present; males with less than 180 ventrals, females with less than 200; subcaudals 50 to 63; anal divided. Total length 38 cm; tail 7 cm.

Global distribution: Iran, Iraq, Bulgaria, Turkey, Lebanon, Russia, Georgia, Armenia and Azerbaijan.

Reproduction: Lays 4 to 8 eggs in summer.

Behavior: It is mostly seen beneath rocks and stones.





توله مار تاج دار

Eirenis coronella (Schlegel, 1837) Crowned Dwarf Racer

نام‌های علمی مترادف:

Calamaria coronella Schlegel, 1837

Homalosoma (Pediophis) coronella:

Fitzinger, 1843

Eirenis coronella: Baran, 1978



Exterior characteristics: Body light buff to light brown with dark brown transverse bars extending to tail tip; lips yellow, vertical black bar under eye and on last upper labial; venter yellow, pale yellow to white with small, round brown spots. Dorsal scales smooth in 15 rows at midbody; internasal suture usually distinctly shorter than prefrontal suture; a single small square loreal present; 7 supralabials; ventrals 129 to 155; subcaudals 37 to 45; anal divided. Total length 33 cm; tail 8 cm.

Global distribution: Iran, Turkey, Jordan, Syria, Iraq, Saudi Arabia and Palestine.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: It is mostly seen beneath rocks and stones.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن کرم متمایل به قهوه‌ای روشن با نوارهای عرضی قهوه‌ای تیره است که در تمام سطح پشتی تا انتهای دم ادامه می‌یابند. لب‌ها زرد رنگ‌اند و یک خط عمودی مشکی‌رنگ در زیر چشم به آخرین پولک لب بالا متصل می‌گردد. سطح شکمی زرد تا زرد کم‌رنگ متمایل به سفید و همراه با خال‌های ریز و گرد قهوه‌ای است. پولک‌های سطح پشتی ۱۵ عدد و صاف هستند. شیار پولک‌های بین بینی معمولاً کوتاه‌تر از شیار بین پولک‌های جلو پیشانی است. پولک گونه‌ای کوچک و چهارگوشی دارد. لب بالا دارای ۷ پولک است. پولک‌های سطح شکمی ۱۲۹ تا ۱۵۵ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۳۷ تا ۴۵ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۳۳ و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکیه، اردن، سوریه، عراق، عربستان و فلسطین.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: معمولاً در زیر سنگ‌ها و صخره‌ها دیده می‌شود.



مار کوتوله راه راه *Eirenis coronelloides* (JAN, 1862) Striped Dwarf Snake

نام‌های علمی مترادف:

Homalosoma coronelloides JAN, 1862

Eirenis coronelloides: Sivan & Werner, 2003

Eirenis (Pediophis) coronelloides:

Nagy *et al.*, 2004



Exterior characteristics: Dorsum beige or greyish with distinct dark bands; head with distinct blotch creates a crown which might touch collar band; belly with a broad dark stripe, most prominent in the anterior part of the venter; Dorsal scales in 13 to 17 rows, ventral scales 123 to 155, subcaudal scales 30 to 48, supralabials 7 to 8, preocular 1; postocularia 2 to 3. Total length 28 cm; tail 5 cm.

Global distribution: Iran, Turkey, Syria, Lebanon, Palestine, Jordan and Iraq.

Reproduction: Like other members of the genus this snake is probably oviparous.

Behavior: A diurnal snake, living under small stones in loose soil and in areas with sparse vegetation, between 568 to 740 m a.s.l.



مشخصات ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ خاکستری یا بژ و به همراه نوارهای عرضی تیره رنگ است. لکه‌های تیره رنگی بر روی سر وجود دارد که نقش تاج ماندنی را به وجود می‌آورد. این نقش ممکن است به نوار تیره رنگ گردن متصل شود. نوارهای پهن تیره رنگی بر روی سطح شکمی دیده می‌شوند که در قسمت جلویی بدن مشخص‌ترند. پولک‌های سطح پشتی در ۱۳ تا ۱۷ ردیف قرار گرفته‌اند. ۱۲۳ تا ۱۵۵ عدد پولک ناحیه شکم را پوشانده‌اند. دارای ۳۰ تا ۴۸ پولک زیر دمی است. لب بالا ۷ تا ۸ پولک دارد. یک پولک جلو چشمی و ۲ تا ۳ پولک پشت چشمی دارد. طول کل ۲۸ و طول دم ۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکیه، سوریه، لبنان، فلسطین، اردن و عراق.

زادآوری: احتمالاً همانند سایر گونه‌های این جنس تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مار روز فعال است و در زیر سنگ‌های کوچک و یا خاک نرم زندگی می‌کند. در مناطقی که پوشش گیاهی تنگی دارد از ارتفاع ۵۶۸ تا ۷۴۰ متری یافت می‌شود.



مار کوتوله دستی

Eirenis decemlineatus
(Dumeril, Bibron & Dumeril, 1854)
Ten-striped Dwarf Snake

نام‌های علمی مترادف:

Ablabes decemlineatus
Dumeril, Bibron & Dumeril, 1854
Contia decemlineata: Werner, 1898
Eirenis decemlineatus: Venchi & Sindaco, 2006

ویژگی‌های ظاهری: رنگ سطح پشتی بدن قهوه‌ای روشن و سطح شکمی سفید یک‌دست است. دارای دو جفت خط تیره رنگ طولی بوده که در سر تا سر بدن تا انتهای دم کشیده شده‌اند. گاهی سطح پشتی یک‌دست است و خطوط طولی دیده نمی‌شوند. پولک‌های سطح پشتی ۱۷ عدد و طول پولک پیشانی دو برابر عرض آن است. پولک‌های سطح شکمی در نرها ۱۵۹ تا ۱۷۲ و عدد و در ماده‌ها ۱۷۵ تا ۱۸۰ عدد است. پولک‌های زیر دمی ۶۴ تا ۸۵ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۹۰ و طول دم ۱۶ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکیه، فلسطین، لبنان، سوریه، اردن و عراق.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: معمولاً در زیر سنگ‌ها و صخره‌ها دیده می‌شود.

Exterior characteristics: Body pale brown; ventral unicolor white; two pairs of longitudinal dark lines on back, extending to tip of the tail; sometimes back color is uniform and without longitudinal lines. Dorsal scales in 17 rows at midbody; frontal shield twice as long as wide; ; males with 159 to 172 ventrals, females with 175 to 180; subcaudals 64 to 85; anal divided. Total length 90 cm; tail 16 cm.

Global distribution: Iran, Turkey, Palestine, Lebanon, Syria, Jordan and Iraq.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: There is no information about the behavior of this snake.



مار کوتوله کرمان

Eirenis kermanensis

Rajabizadeh, Schmidtler, Orlov & Soleimani, 2012

Kerman Dwarf Snake

Exterior characteristics: Dorsal body and tail ground color is light brown with parallel black dorsal bands which run regularly from nape to anterior one third of tail; dorsal head ground color is light brown with irregular black blotches on frontal, supraocular, parietal and temporals; ventral side of body and head is yellowish. Dorsal scales in rows 15, ventral scales in 154 to 156 rows, subcaudal scales 63, supralabials scales 6. Total length 35 cm; tail 9 cm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Like other members of the genus this snake is probably oviparous.

Behavior: No data available.



مشخصات ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ قهوه‌ای روشن و به همراه نوارهای موازی مشکی است که به صورت منظم از ناحیه گردن تا یک سوم ابتدایی دم ادامه می‌یابند. ناحیه بالای سر به رنگ قهوه‌ای روشن و به همراه نقوش نامنظم مشکی رنگ در ناحیه پیشانی، بالای چشم، آهیانه و گیجگاه و سطح شکمی سفید متمایل به زرد است. پولک‌های سطح پشتی در ۱۵ ردیف طولی قرار گرفته‌اند. ۱۵۴ تا ۱۵۶ پولک در سطح شکمی به چشم می‌خورد. دارای ۶۳ پولک در ناحیه زیر دم است. ۶ عدد پولک لبی بالاست. طول کل ۳۵ و طول دم ۹ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران

زادآوری: احتمالاً همانند سایر گونه‌های این جنس تخم گذار است.

عادات و رفتار: اطلاعاتی در دست نیست.





مار کوتوله

Eirenis medus (Chernov, 1940)

Dwarf snake

نام‌های علمی مترادف:

Contia meda Chernov, 1940

Eirenis medus: Schmidtler & Schmidtler, 1978

Eirenis meda: Latifi, 1991



ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن خاکستری، سبز زیتونی، کرم متمایل به قهوه‌ای و همراه با خال‌های تیره رنگ باریک عرضی و خال‌های کوچک تیره در سطح جانبی است که تا روی ناحیه دم کشیده شده‌اند. رنگ حاشیه پولک‌های سطح پشتی تیره‌تر از ناحیه میانی آن‌هاست و سطح شکمی روشن و فاقد خال است. پولک‌های سطح پشتی ۱۵ عدد و صاف هستند. پولک گونه‌ای بر روی دومین پولک لب بالایی مستقر بوده و در نقطه‌ای به سومین پولک لب بالایی متصل است. پولک‌های سطح زیر شکم ۱۴۴ تا ۱۴۱ عدد و سطح زیرین دم ۴۲ تا ۵۸ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۴۳ و طول دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران و ترکمنستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و دو تا سه تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: معمولاً در زیر سنگ‌ها و صخره‌ها دیده می‌شود.

Exterior characteristics: Body grey, olive-green, brownish buff with transverse, narrow dark bands and small dark spots laterally, extending onto tail; scale edges darker than in the middle; venter pale, without spots. Dorsal scales smooth, in 15 rows; Loreal on second supralabial and in contact with third supralabial in one point; ventrals 144 to 171; subcaudals 42 to 58; anal divided. Total length 43 cm; tail 7 cm.

Global distribution: Iran and Turkmenistan.

Reproduction: This snake is oviparous and lays 2 to 3 eggs.

Behavior: It is usually found beneath stones.



مار کوتوله آناتولی
Eirenis modestus (Martin, 1838)
Asia Minor Dwarf Racer

نام‌های علمی مترادف:

Coronella modesta Martin, 1838
Ablabes modestus: Boettger, 1880
Eirenis modestus: Engelmann *et al.*, 1993



Exterior characteristics: Body uniform olive or dark brown with no spots; a bow-shaped mark on nape connected to black parietal blotch; two connected dark bow-shaped mark between eyes; head patterns indistinct in adult; venter pale, without spots. Rostral not exceptionally large, does not extend noticeably onto upper surface of snout; dorsal scales smooth, in 17 rows; supralabials 7 (3rd and 4th touches eyes); infralabials 8 or 9; ventrals 161 to 179; subcaudals 71 to 83; anal divided. Total length 61 cm; tail 17 cm.

Global distribution: Iran, Palestine, Syria, Turkey, Greece, Russia, Armenia, Georgia, Azerbaijan and Iraq.

Reproduction: Lays 3 to 8 relatively large eggs.

Behavior: It is usually found beneath stones.



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زیتونی یا قهوه‌ای تیره یک‌دست و فاقد خال است. علامتی به شکل کمان در ناحیه پس سر به چشم می‌خورد که به لکه مشکی رنگ ناحیه آهیانه متصل است. همچنین علامتی به شکل دو هلال متصل به هم به رنگ تیره در فاصله دو چشم وجود دارد. نقش و نگار ناحیه سر در مارهای بالغ نامشخص است. سطح شکمی روشن و فاقد خال است. پولک رسترال معمولی و بدون تمایل به سمت بالای ناحیه سر است. پولک‌های سطح پشتی ۱۷ عدد و صافند. ۷ پولک لب بالا دارد که سومین و چهارمین آنها در تماس با چشمند. ۸ یا ۹ پولک لب پایین دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۶۱ تا ۱۷۹ عدد و سطح زیر دم ۷۱ تا ۸۳ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۶۱ و طول دم ۱۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، فلسطین، سوریه، ترکیه، یونان، روسیه، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان و عراق.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و ۳ تا ۸ تخم نسبتاً بزرگ می‌گذارد.

عادات و رفتار: معمولاً در زیر سنگ‌ها و صخره‌ها دیده می‌شود.





تیرک مار

Eirenis punctatolineatus (Boettger, 1892) Dotted Dwarf Racer

نام‌های علمی مترادف:

Cyclophis modestus var. *punctatolineata*
Boettger, 1892

Eirenis iranica Schmidt, 1939

Eirenis iranicus: Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

Eirenis punctatolineatus: Engelman *et al.*, 1993



ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن قهوه‌ای روشن و یک‌دست یا با خطوط طولی مشکی رنگ است که تا ناحیه‌ی دم ادامه می‌یابند. فاقد خطوط عرضی تیره در ناحیه گردن بوده و سطح شکمی یک‌دست و روشن است. پولک رسترال معمولی و بدون تمایل به سمت بالای ناحیه سر است. پولک‌های سطح پشتی ۱۷ عدد و صافند. ۷ پولک لب بالا دارد که سومین و چهارمین آنها در تماس با چشمند. ۸ یا ۹ پولک لب پایین دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۵۰ تا ۱۸۱ عدد و سطح زیر دم ۶۲ تا ۸۶ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۵۸ و طول دم ۱۶ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ارمنستان، آذربایجان، ترکیه و عراق. **زادآوری:** این گونه تخم‌گذار است و در هر بار ۱ تا ۸ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این مار یک گونه مخفی‌زی است و بیشتر اوقات زندگی خود را در زیر سنگ‌ها به سر می‌برد.

Exterior characteristics: Body light brown, uniform or with longitudinal black stripes extending to tail; no transverse dark bands on neck; venter uniform pale. Rostral not exceptionally large, does not extend noticeably onto upper surface of snout; dorsal scales in 17 rows; supralabials 7 (3rd and 4th touches eyes); infralabials 8 or 9; ventrals 150 to 181; subcaudals 62 to 86; anal divided. Total length 58 cm; tail 16 cm.

Global distribution: Iran, Iraq, Armenia, Azerbaijan and Turkey.

Reproduction: This snake is oviparous and each time lays 1 to 8 eggs.

Behavior: This species is secretive and it spends most of the times under the rocks.



توله مار

Eirenis rechingeri Eiselt, 1971

Dwarf Snake

نام‌های علمی مترادف:

Eirenis rechingeri Eiselt, 1971*Eirenis (Pediophis) rechingeri*:Nagy *et al.*, 2004*Eirenis rechingeri*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

Exterior characteristics: Body yellowish brown with two longitudinal dark lines; darker in anterior and faded in posterior part; dark to black dots on head; ventral unicolor yellow; dark zigzag strip on laterals; 5 longitudinal lines on tail and 2 dark bar on neck. Dorsal scale smooth, in 15 rows; a single square loreal in contact with first supralabial; frontal shield longer than its distance to end of snout and shorter than parietal; 7 supralabials; ventrals 157; subcaudals 58 to 59; anal divided. Total length 34 cm; tail 8 cm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: This snake is oviparous and lays two eggs.

Behavior: This species is secretive spending most its time under rocks.



ویژگی‌های ظاهری: رنگ پشت بدن زرد مایل به قهوه‌ای است و دو خط طولی در سرتاسر آن دیده می‌شود. این خطوط در قسمت جلویی بدن تیره و در قسمت عقبی رنگ پریده و کم‌رنگ می‌شوند. خال‌های تیره رنگ و متمایل به مشکی در ناحیه سر دیده می‌شوند. سطح شکمی زرد رنگ و فاقد نقش و نگار است. خط تیره و زیگ زاگمانندی در پهلوها دیده می‌شود. ۵ خط طولی در ناحیه دم و دو خط مشکی و کوتاه در طرفین گردن به چشم می‌خورد. پولک‌های سطح پشتی ۱۵ عدد و صافند. پولک گونه‌ای مربع بوده و به اولین پولک لب بالا متصل است. طول پولک پیشانی بیشتر از فاصله آن تا نوک پوزه و کوتاه‌تر از پولک آهیانه است. ۷ پولک لب بالا دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۵۷ عدد و سطح زیر دم ۵۸ یا ۵۹ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۳۴ و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است و ۲ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این مار مخفی‌زی است و بیشتر اوقات زندگی خود را در زیر سنگ‌ها به سر می‌برد.



گوندمار دیون

Elaphe dione (Pallas, 1773)

Dione's Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber dione Pallas, 1773*Chironius dione*: Fitzinger, 1826*Elaphis dione*: Duméril & Bibron, 1854

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ قهوه‌ای روشن، سبز زیتونی، خاکستری متمایل به قهوه‌ای روشن با خال‌های عرضی تیره یا سرخ آجری سوخته همراه با حاشیه مشکی رنگ است. معمولاً سه خط تیره کم و بیش طولی که دو عدد آن تا ناحیه دم ادامه می‌یابند، بر روی بدن دیده می‌شود. خطوط قهوه‌ای زیگ زاگ ممتد نامنظمی تا ناحیه پس سر وجود دارند. خطی تیره در فاصله بین دو چشم از قسمت خلفی هر چشم تا گوشه دهان کشیده شده است. گاهی اوقات بدن یک‌دست تیره و بدون نقوش و خطوط است. سطح شکمی به رنگ زرد و همراه با خال‌های مشکی است. پولک‌های سطح پشتی صاف یا اندکی تیغه دار بوده و در ۲۷ تا ۲۹ ردیف قرار گرفته‌اند. ۸ یا ۹ پولک در لب بالا دارد. یک پولک جلوی چشمی بزرگ و دو یا سه پولک عقب چشمی دارد. یک پولک کوچک در زیر پولک جلوی چشمی قرار گرفته است. پهنای پولک رسترال بیش از طول آن است و انتهای پولک به صورت مثلثی در میان پولک‌های بین بینی قرار گرفته است. پولک‌های سطح شکمی ۱۸۷ تا ۲۱۵ و سطح زیر دم ۶۱ تا ۷۷ عدد هستند. طول کل ۱۲۱ و طول دم ۲۱ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: اوکراین، روسیه، گرجستان، آذربایجان، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان، افغانستان، ایران، ارمنستان، کره، مغولستان و چین.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مار روز فعال بوده و معمولاً آرام است. این گونه نسبت به اطراف خود کنجکاو است. زمانی که احساس خطر می‌کند، انتهای دم خود را می‌لرزاند.

Exterior characteristics: Body light brown, olive-green, or pale brownish grey with transverse bands of dark brown or dark brick-red bordered with black; normally with three dark, more or less longitudinal stripes, two of which extend onto tail; on head, zigzagging irregular brown stripe extends to nape; one dark stripe extends from eye to corner of mouth; occasionally body uniformly dark; venter yellow with black spots; ventral yellowish with black spots. Dorsal scales smooth or weakly keeled, in 27 to 29 rows at midbody; 8 or 9 supralabials; a single large preocular and one small scale below that; 2 or 3 postoculars; rostral width more than its length and penetrates the internasal in a triangular shape; ventrals 187 to 215; caudal scales 61 to 77. Total length 121 cm; tail 21 cm.

Global distribution: Ukraine, Russia, Georgia, Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Uzbekistan, Turkmenistan, Afghanistan, Iran, Armenia, Kyrgyzstan, Korea, Mongolia, China.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: Generally is rather quiet, diurnal, curious and interested in its surroundings. When threatened, tremble tip of the tail.



مار شلاقی خال دار *Elaphe sauromates* (Pallas, 1814)

Blotched Rat Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber sauromates Pallas, 1814

Elaphis sauromates: Duméril & Bibron, 1854

Coluber quatuorlineatus sauromates:
Werner, 1899



Exterior characteristics: body brownish grey with a few series of elliptical zigzag-shaped dark spots and four longitudinally unbroken dark stripes: head usually brown and often with dark diagonal stripes extending from eye to corner of mouth; venter pale yellow. Dorsal scales smooth or weakly keeled, in 25 rows at midbody; 8 (rarely 9) supralabials; a single preocular and one small scale below that; 2 or 3 postoculars; rostral width more than its length and doesn't penetrate the internasal in a triangular shape; ventrals 200 to 213; caudal scales 61 to 74. Total length 141 cm; tail 26 cm.

Global distribution: Iran, Iraq, Turkey, Syria, Greece, Bulgaria, Ukraine, Romania, Moldova, Georgia, Moldavia, Lebanon, Kazakhstan, Russia, Slovenia, Turkmenistan, Armenia, Azerbaijan and Palestine.

Reproduction: Lays 6 to 16 eggs in summer.

Behavior: This species climbs up trees in search of bird's nests.



ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن خاکستری متمایل به قهوه‌ای به همراه چند سری خال‌های بیضی شکل تیره یا دایره‌ای مورب و زیگ زاگ، همراه با چهار خط تیره طولی ممتد است. ناحیه سر معمولاً به رنگ قهوه‌ای و غالباً همراه با خط مورب تیره و باریک و ممتد است که از سمت چشم به گوشه دهان دیده می‌شود. سطح شکمی زرد روشن است. ۴ ردیف خال تیره رنگ از ناحیه گردن تا قسمت دم وجود دارد. پولک‌های سطح پشتی صاف یا اندکی تیغه دار بوده و در ۲۵ ردیف قرار گرفته‌اند. ۸ (به ندرت ۹) پولک در لب بالا دارد. یک پولک جلوی چشمی و دو یا سه پولک عقب چشمی دارد. یک پولک کوچک در زیر پولک جلوی چشمی قرار گرفته است. پهنای پولک رسترال بیش از طول آن است و انتهای پولک به صورت مثلثی در میان پولک‌های بین بینی قرار نگرفته است. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۰ تا ۲۱۳ و سطح زیر دم ۶۱ تا ۷۴ عدد هستند. طول کل ۱۴۱ و طول دم ۲۶ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ترکیه، سوریه، یونان، بلغارستان، اوکراین، رومانی، مولداوی، لبنان، قزاقستان، روسیه، اسلونی، فلسطین، ترکمنستان، ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، ایران و عراق.
زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و معمولاً ۶ تا ۱۶ تخم در تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: این گونه اساساً خشکی‌زی است و برای شکار پرندگان از درختان نیز بالا می‌رود.

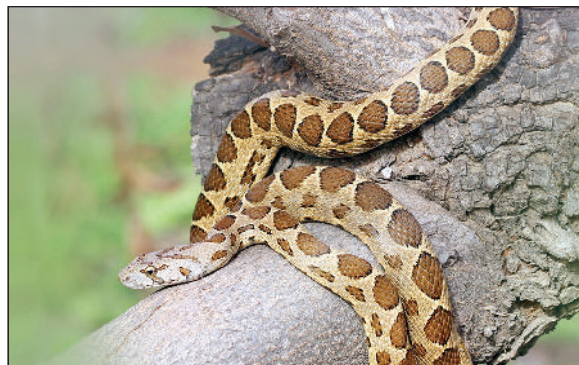


مار پلنگی آسیایی

Hemorrhois nummifer (Reuss, 1834)

Asian Racer

نام‌های علمی مترادف:

Coluber nummifer Reuss, 1834*Zamenis nummifer*: Boulenger, 1893*Hemorrhois nummifer*: Nagy et al., 2004

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری متمایل به زیتونی تیره و به همراه خال‌های روشن است. در ناحیه پشتی دارای خال‌های بزرگ قهوه‌ای یا زیتونی با حاشیه مشکی رنگ و در سطح جانبی خال‌های مدور کوچک و یک در میان با خال‌های بزرگ پشتی دیده می‌شوند. سه خط بر روی سطح پشتی دم وجود دارد. سطح شکمی زرد با خال‌های قهوه‌ای یا مشکی رنگ در دو طرف پولک‌های شکمی است. پولک‌های سطح پشتی اندکی تیغه دار بوده و در ۲۳ (به ندرت ۲۵) ردیف قرار گرفته‌اند. ۹ پولک در لب بالا دارد که هیچکدام به چشم متصل نیست و گاه یکی (معمولاً ششمین پولک) به چشم متصل است. معمولاً دو پولک جلوی چشمی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۹۵ تا ۲۱۶ و سطح زیر دم ۷۹ تا ۱۰۷ عدد هستند. طول کل ۱۲۰ و طول دم ۲۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، قبرس، ترکیه، یونان، فلسطین، سوریه، لبنان، اردن، مصر، عراق، ارمنستان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکمنستان، ازبکستان و تاجیکستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است و در هر بار ۳ تا ۷ تخم می‌گذارد.
عادات و رفتار: هنگام احساس خطر مانند افعی‌ها خود را جمع کرده، صدای «هیس هیس» از خود تولید می‌کند و سر خود را به منظور گاز گرفتن پرت می‌کند.

Exterior characteristics: Body dark olive gray with light spots; big black margin brown or olive spots on back; round small spots on laterals; 3 longitudinal line on tail; venter yellow with brown or black dots on lateral sides of each scales. Dorsal scales faintly keeled, in 23 (rarely 25) rows at midbody; 9 supralabials; no or one supralabial (mostly 6th supralabial) in contact with orbit; usually 2 preoculars in addition to subocular(s); ventrals 195 to 216; subcaudals 79 to 107. Total length 120 cm; tail 27 cm.

Global distribution: Iran, Greece, Cyprus, Turkey, Palestine, Syria, Lebanon, Jordan, Egypt, Iraq, Armenia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, Uzbekistan and Tajikistan.

Reproduction: Lays 3 to 7 eggs.

Behavior: When threatened, it mimics the vipers. It coils its body, makes hiss noise and attacks with its head in order to bite.



مار پلنگی

Hemorrhois ravergieri
(Menetries, 1832)

Spotted Wipe Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber ravergieri Menetries, 1832*Zamenis ravergieri*: Boulenger, 1893*Hemorrhois ravergieri*: Nagy et al., 2004

Exterior characteristics: Body uniform buff, grey, light brown, brownish olive, yellows grey, or brown with various patterns, dorsally with alternate dark blotches (sometimes square-shaped) and black spots; three continuous dark stripes on tail; head with dark Stripes extending diagonally to corner of mouth and a dark line under eye; venter pale, often with small spots; head or entire body occasionally black. Dorsal scales strongly keeled, in 21 (rarely 23) rows at midbody; 9 or 10 supralabials; 9 to 11 infralabials; usually 2 preoculars, one subocular and 2 (rarely 3) postoculars; ventrals 192 to 226; subcaudals 62 to 105. Total length 159 cm; tail 37 cm.

Global distribution: Iran, Kazakhstan, Armenia, Georgia, Azerbaijan, Turkmenistan, Uzbekistan, Tajikistan, Greece, Turkey, Iraq, Afghanistan, Pakistan, Jordan, Lebanon, Syria, Palestine, Mongolia and China.

Reproduction: Lays 3 to 7 eggs.

Behavior: When threatened, it mimics the vipers. It coils its body, makes hiss noise and attacks with its head in order to bite.



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ نخودی، خاکستری، قهوه‌ای، قهوه‌ای متمایل به زیتونی، خاکستری متمایل به زرد و یا خاکستری متمایل به قهوه‌ای روشن یک دست و یا با خطوط و نقوش متفاوت است. خطوط تیره رنگ (گاهی به شکل چهار گوش) متناوب با خال‌های مشکی بر روی سطح پشتی دیده می‌شود. همچنین سه خط تیره در ناحیه دم به چشم می‌خورند. یک خط تیره مورب در سطح جانبی سر از انتهای چشم تا گوشه دهان و یک خط تیره دیگر در زیر چشم قابل مشاهده است. سطح شکمی روشن است و غالباً خال‌های کوچکی بر روی آن دیده می‌شود. گاهی سر یا تمام بدن مار مشکی رنگ است. پولک‌های سطح پشتی تیغه دار بوده و در ۲۱ (به ندرت ۲۳) ردیف قرار گرفته‌اند. ۹ یا ۱۰ پولک در لب بالا و ۹ تا ۱۱ پولک لب پایین دارد. معمولاً دو پولک جلوی چشمی، یک پولک زیر چشمی و دو (به ندرت ۳) پولک عقب چشمی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۹۲ تا ۲۲۶ و سطح زیر دم ۶۲ تا ۱۰۵ عدد هستند. طول کل ۱۵۹ و طول دم ۳۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، قزاقستان، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان، ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، یونان، ترکیه، عراق، افغانستان، پاکستان، اردن، لبنان، سوریه، فلسطین، مغولستان و چین.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است و در هر بار ۳ تا ۷ تخم می‌گذارد. **عادات و رفتار:** هنگام احساس خطر مانند افعی‌ها خود را جمع کرده، صدای «هیس هیس» از خود تولید می‌کند و سر خود را به منظور گاز گرفتن پرت می‌کند.





تیرمار آندره

Hierophis andreanus (Werner, 1917) Andreas' Racer

نام‌های علمی مترادف:

Zamenis andreana Werner, 1917

Coluber andreanus: Schatti & Monsch, 2004

Zamenis andreanus: Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

Hierophis andreanus: Torki, 2010



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ قهوه‌ای کم‌رنگ متمایل به سبز زیتونی کم‌رنگ، کرم یا خاکستری است که در قسمت قدامی آن خال‌های قهوه‌ای تیره ریزی دیده می‌شود. قسمت خلفی بدن فاقد نقش و نگار است. سطح شکمی سفید یا زرد متمایل به سفید است. مردمک چشم گرد است. پولک‌های سطح پشتی در ۱۷ ردیف قرار گرفته‌اند. ۷ پولک در لب بالا و ۷ یا ۸ پولک لب پایین دارد. دو پولک جلوی چشمی، یک پولک گونه‌ای و دو پولک عقب چشمی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۲۷ و سطح زیر دم ۹۷ عدد هستند. طول کل ۷۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران

زادآوری: این مار تخم‌گذار است اما اطلاعاتی در مورد رفتار تولید مثلی این مار موجود نیست.

عادات و رفتار: احتمالاً با توجه به یافت شدن این مار در هنگام شب بر روی جاده این جانور شب فعال است.

Exterior characteristics: Body pale brown to light olive, cream or gray; with small dark brown dots on anterior part; posterior without any dots; ventral side unicolor, yellowish white to white. Pupil round; Dorsal scales in 17 rows at midbody; 7 supralabials; 7 or 8 infralabials; two preoculars; one loreal and 2 postoculars; ventrals 127; subcaudals 97. Total length 75 cm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: It is oviparous but there is not any additional data about reproduction behavior of this snake.

Behavior: With regard to its first record at night, it seems that this snake may be a nocturnal species.



مار گری

Lycodon striatus (Shaw, 1802)

Barred Wolf Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber striatus Shaw, 1802*Lycodon striatus*: Stoliczka, 1870*Ophites striatus*: Wall, 1921

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ قهوه‌ای تیره یا شکلاتی با خال‌های روشن نخودی رنگ عرضی است. فواصل خال‌ها در قسمت دم بیشتر و از ناحیه گردن تا ابتدای دم است. سطح شکمی روشن و سفید است. پولک‌های سطح صاف و براق بوده و در ۱۷ ردیف قرار گرفته‌اند. چشم‌ها کوچکند و مردمک چشم عمودیست. پولک آهیانه بزرگ است و در تماس با چشم نیست. ۸ پولک در لب بالا دارد که سه عدد از آنها در تماس با چشمند. ۹ پولک لب پایین دارد. معمولاً ۱ پولک جلوی چشمی، یک پولک زیر چشمی و دو پولک عقب چشمی دارد. پولک‌های سطح زیر دم بیش از ۶۰ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۳۸ و طول دم ۹ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: سریلانکا، هند، پاکستان، روسیه، ترکمنستان، تاجیکستان، ازبکستان، ایران، افغانستان و نپال.

زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و ۲ تا ۴ تخم در تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: در هنگام مواجهه با دشمن سعی بر فرار می‌کند و در صورت عدم امکان فرار، سر خود را مخفی می‌کند و بدن به هم پیچیده خود را برای حفاظت از خود به نمایش می‌گذارد.

Exterior characteristics: Body dark brown or chocolate with transverse pale beige spots extending from neck to base of tail; distance between spots longer anteriorly; venter pale white. Dorsals shiny smooth, in 17 rows at midbody; eyes small with vertically elliptic pupils; loreal large and not in contact with eye; 8 supralabials (3 in contact with orbit); 9 infralabials; usually one preocular and 2 postoculars; subcaudals more than 60; anal divided. Total length 38 cm, tail 9 cm.

Global distribution: Iran, Sri Lanka, India, Pakistan, Russia, Turkmenistan, Tajikistan, Uzbekistan, Afghanistan and Nepal.

Reproduction: Lays 2 to 4 eggs in summer.

Behavior: If stumbled, it will timidly make an attempt to escape and if cornered coil itself up and hides head shows its thick coils to protect itself.



مار الماسی

Lytorhynchus diadema

(Nikolsky, 1907)

Crowned Leaf-nosed Snake

نام‌های علمی مترادف:

Lytorhynchus gaddi Nikolsky, 1907*Lytorhynchus diadema*: Sochurek, 1979

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زرد نخودی، خاکستری روشن با خال‌های قهوه‌ای تیره بیضی شکل عرضی است که در طول بدن امتداد می‌یابند. پولک‌های واقع در خال قسمت میانی اش روشن، سایر نقش و نگار بدن همانند مار درفشی. عرض پولک رسترال در نوک پوزه زیاد است و به پوزه ظاهری گوه مانند داده است. ۸ پولک در لب بالا دارد که پنجمین پولک به چشم متصل است. ۹ پولک در لب بالا دارد. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۷۳ تا ۱۹۸ و سطح زیر دم ۳۳ تا ۴۷ عدد هستند. طول کل ۵۱ و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عراق، عمان، امارات متحده عربی، کویت و عربستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مار در فصل تابستان بیشتر شب فعال است و روز هنگام در لانه چونندگان به سر ببرد. در حالی که در ماه‌های سردتر بهار یا پاییز بیشتر در هنگام روز فعالیت می‌کند.

Exterior characteristics: Body buff-yellow or light-grey with longitudinal series of dark elliptically transverse spots along length of body spots on mid-body pale, remainder of patterns similar to *L. ridgewayi*. Rostral shield broadly truncate, as broad at its base as its width at its anterior most projection; 8 supralabials; fifth supralabial in contact with orbit; 9 infralabials; dorsal scales smooth, in 19 rows at midbody; ventrals 173 to 198; subcaudals 33 to 47. Total length 51 cm; tail 8 cm.

Global distribution: Iran, Saudi Arabia, Oman, United Arab Emirates, Kuwait and Iraq.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: this snake is nocturnal or crepuscular during the summer, residing in burrows during the day. In the colder months of spring and autumn, it is thought to become more active during the day.



مار شنی پوزه بلند مینارد
Lytorhynchus maynardi
 Alcock & Finn, 1897
 Maynard's Long-nosed Sand Snake



ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ شنی، قهوه‌ای روشن یا کرم رنگ و به همراه نوارهای قهوه‌ای تیره تا مشکی رنگ و سطح شکمی آن روشن است. پوزه باریک و نوک تیز است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ یا ۲۱ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های لب بالا به چشم متصل نیستند. پولک‌های سطح شکمی ۱۸۷ تا ۲۰۲ و سطح زیر دم ۵۳ تا ۶۲ عدد هستند. طول کل ۳۴ سانتی‌متر و طول دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، پاکستان و افغانستان.
زادآوری: این مار تخم‌گذار است و بین ۲ تا ۴ تخم در هر بار می‌گذارد.

عادات و رفتار: این مار نقب‌زن و معمولاً شب فعال است.

Exterior characteristics: Body sandy, light brown or cream with dark brown or black transverse bars; ventral whitish. Rostral narrow and pointed; supralabials separated from eye by suboculars; dorsal scale in 19 or 21 rows at midbody; ventrals 187 to 202; subcaudals 53 to 62. Total length 34 cm; tail 7cm.

Global distribution: Iran, Pakistan and Afghanistan.

Reproduction: It is oviparous, with clutch sizes of 2 to 4 eggs.

Behavior: This species is fossorial. It has been recorded as being active at night on low sand dunes.





مار درفشی

Lytorhynchus ridgewayi

Boulenger, 1887

Derafshi Snake

نام‌های علمی مترادف:

Lytorhynchus ridgewayi Boulenger, 1887

Lytorhynchus gabrielis Werner, 1938

Lytorhynchus ridgewayi: Smith, 1943



Exterior characteristics: Body grey, buff yellow with pattern of brown spots; dark-edged brown, anchor-shaped spot on head, with its arms extended symmetrically from frontal and prefrontal along each side of eye to corner of mouth, body of anchor extending through parietals to nape; dorsally body with relatively large zigzag-shaped spots, alternating laterally with smaller brownish grey spots; brownish grey extending to tail tip; venter pale or white. Rostral narrowly truncate anteriorly; 9 supralabials, usually separated from eye by suboculars; 12 or 13 infralabials; dorsal scale in 23 rows at midbody; ventrals 161 to 188; subcaudals 41 to 54. Total length 48 cm; tail 7 cm.

Global distribution: Iran, Turkmenistan, Uzbekistan, Afghanistan and Pakistan.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: Little is known about the behavior of this snake.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ خاکستری، زرد نخودی با نقوش قهوه‌ای با حاشیه تیره رنگ است. خال قهوه‌ای رنگی در ناحیه سر به شکل لنگر کشتی وجود دارد که قسمت جلویی آن به طور قرینه از پولک‌های پیشانی و جلو پیشانی و از سمت چشم به طرف گوشه خلفی دهان امتداد می‌یابد و شاخه عقبی لنگر به طرف پولک آهیانه و ناحیه پس سر امتداد یافته است. خال‌های بزرگی در سطح پشتی به شکل زیگ زاگ و همراه با خال‌های کوچک‌تر و یک در میان در سطح جانبی دیده می‌شود. این خال‌ها به رنگ خاکستری متمایل به قهوه‌ای بوده و تا انتهای دم ادامه می‌یابند. سطح شکمی به رنگ روشن یا سفید. انتهای پوزه اندکی تخت و گوه مانند است. ۹ پولک در لب بالا دارد که هیچکدام از آنها در تماس با چشم نیستند. ۱۲ یا ۱۳ پولک در لب بالا دارد. پولک‌های سطح پشتی در ۲۳ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۶۱ تا ۱۸۸ و سطح زیر دم ۴۱ تا ۵۴ عدد هستند. طول کل ۴۸ و طول دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکمنستان، ازبکستان، افغانستان و پاکستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: در مورد رفتار این جانور اطلاعات کمی موجود است.



یله مار

Malpolon insignitus
(Geoffroy St.Hilarire, 1809)
Eastern Montpellier Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber insignitus Geoffroy St.Hilarire, 1809*Malpolon monspessulanus insignitus*:

Esterauber, 1985

Malpolon insignitus: Carranza *et al.*, 2006

Exterior characteristics: Dorsally brown, olive-green, green or dark charcoal brown, brown edged pale spots; margins of scales occasionally with yellow spots or mixed dark and white spots; venter yellowish white with black and white spots. Dorsal surface of snout with longitudinal concave furrow; 8 (rarely 9) supralabials, two in contact with orbit; 10 or 11 infralabials; dorsal scales smooth, in 17 rows at midbody; frontal narrower than the supraocular; two loreals; ventrals 168 to 183; subcaudals 72 to 95. Total length 180 cm; tail 35 cm.

Global distribution: Iran, Morocco, Algeria, Tunisia, Libya, Egypt, Palestine, Jordan, Syria, Turkey, Greece, Cyprus, Iraq and Lebanon.

Reproduction: Lays up to 20 eggs in summer.

Behavior: It is mostly active in early mornings and evenings. This species is very aggressive.



ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ سبز، زیتونی یا قهوه‌ای متمایل به خاکستری تیره یکنواخت یا با خال‌های قهوه‌ای تیره با حاشیه یا بدون حاشیه سفید رنگ است. سطح شکمی سفید متمایل به زرد با خال‌های مشکی و سفید است. نوزادان دارای خطوط و نقوش قرینه و بالغین فاقد نقش و نگارند. سطح فوقانی پوزه شیاردار و مقعر است. ۸ (به ندرت ۹) پولک در لب بالا و ۱۰ یا ۱۱ پولک در لب پایین دارد. دو پولک لب بالا به چشم متصلند. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک پیشانی باریک‌تر از پولک فوق چشمی است. دو عدد پولک گونه‌ای دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۶۸ تا ۱۸۳ و سطح زیر دم ۷۲ تا ۹۵ عدد هستند. طول کل ۱۸۰ و دم ۳۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، مراکش، الجزیره، تونس، لیبی، مصر، فلسطین، اردن، سوریه، ترکیه، یونان، قبرس، عراق و لبنان.
زادآوری: این گونه تخم‌گذار بوده و در تابستان تا ۲۰ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: بیشترین فعالیت خود را در اوایل صبح و غروب خورشید دارد. این گونه بسیار مهاجم است.





ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ سبز زیتونی یا نارنجی روشن، تیره یا مشکی رنگ با خال‌های بزرگ روشن در دو طرف ناحیه سر است. سطح شکمی روشن با خال‌های ریز تیره رنگ بوده و دو خط سفید طولی در دو طرف بدن تا انتهای دم دیده می‌شود. پولک بین بینی ذوزنقه شکل است. یک (به ندرت ۲) پولک جلو چشمی دارد. شکاف میان پولک رسترال و اولین پولک لب بالا هم اندازه شکاف میان پولک رسترال و بین بینی است. ۷ (به ندرت ۸) پولک لب بالا دارد. پولک‌های سطح پشتی تیغه دار بوده و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های شکمی ۱۶۷ تا ۱۸۴ عدد و پولک‌های زیر دم ۵۳ تا ۸۶ عدد هستند. طول کل ۱۰۰ و طول دم ۲۲ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: سر تا سر اروپا، ترکیه، قبرس، ایران، سوریه، چین، مراکش، الجزایر، تونس، روسیه، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان، قزاقستان، ترکمنستان و مغولستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار بوده و ۶ تا ۱۲ تخم در زیر برگ‌های مرطوب می‌گذارد. توله مارها پس از ۲ ماه متولد می‌شوند.

عادات و رفتار: این گونه هنگام احساس خطر خود را به مردن می‌زند و رفتار مرگ را از خود نشان می‌دهد که می‌تواند بسیاری از شکارچیان را از او دور سازد. مار آبی هنگامی که اسیر شود صدای «هیس هیس» بلندی تولید کرده و ماده بد بو و زنده‌ای را از غدد مخرجی‌اش خارج می‌کند.

مار آبی

Natrix natrix (Linnaeus, 1758)

Ringed Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber natrix Linnaeus, 1758

Tropidonotus natrix:

Dumeril, Bibron & Dumeril, 1854

Natrix natrix: Stejneger, 1907



Exterior characteristics: Body usually olive, olive grey, pale green or brown with interlaced spots; dorsal surface with fused dark spots; back of head usually with two dark stripes in shape of A; venter reddish yellow with square black spots; some snakes unicolored, occasionally black. Internasals trapezoid; 1 (rarely 2) preocular; rostral-first upper labial suture equal to rostral-internasal suture; 7 (rarely 8) upper labials; dorsal scales strongly keeled, in 19 rows; ventrals 167 to 184; subcaudals 53 to 86. Total length 100 cm; tail 22 cm.

Global distribution: Europe, Turkey, Cyprus, Iran, Syria, China, Morocco, Algeria, Tunisia, Russia, Armenia, Georgia, Azerbaijan, Kazakhstan, Turkmenistan and Mongolia.

Reproduction: Lays 6 to 12 eggs under moist leaves or mosses; eggs hatch after two months.

Behavior: The Ringed Snake shows itself as a dead body called 'play dead' when threatened, which may dissuade certain predators from killing them. When caught, they hiss loudly, release pungent and foul smelling substances from the anal gland.





مار چلیپر

Natrix tessellata (Laurenti, 1768)

Dice Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coronella tessellata Laurenti, 1768

Natrix tessellate: Merrem, 1820

Tropidonotus tessellatus: Boulenger, 1893



Exterior characteristics: Body usually olive, olive-grey, pale green or brown with interlaced spots; dorsal surface with fused dark spots; back of head usually with two dark stripes in shape of Δ ; venter reddish yellow with square black spots; some snakes unicolored, occasionally black. Internasals more or less triangular, rostral-first upper labial suture longer than rostral-internasal suture; 2 or 3 (rarely 1) preoculars; 8 upper labials; dorsal scales strongly keeled, in 19 rows; Ventrals 160 to 197; subcaudals 48 to 86. Total length 103 cm; tail 21 cm.

Global distribution: Europe, Turkey, Cyprus, Afghanistan, Russia, Armenia, Georgia, Azerbaijan, Kazakhstan, Turkmenistan, Tajikistan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, Iraq, Iran, Syria, Jordan, Yemen, Lebanon, Egypt, Palestine, Pakistan and China.

Reproduction: Lays 5 to 12 eggs.

Behavior: Like *N. natrix*, when it is disturbed it gives out a whistle and if it gets caught its anal gland sends forth a disgusting smell; one more defense tool is pretending to be dead in order to escape from predators.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن معمولاً زیتونی، خاکستری متمایل به زیتونی، سبز روشن یا قهوه‌ای با خال‌های درهم است. سطح پشتی دارای خال‌های تیره به هم پیوسته بوده و عقب سر معمولاً دارای دو خط تیره به هم پیوسته به شکل Δ است. شکمی زرد رنگ متمایل به قرمز با خال‌های چهار گوش مشکی رنگ است. رنگ بعضی مارها یکدست و گاهی مشکی است. پولک بین بینی کم و بیش مثلثی شکل است. ۲ یا ۳ (به ندرت ۱) پولک جلو چشمی دارد. شکاف میان پولک رسترال و اولین پولک لب بالا بزرگ تر شکاف میان پولک رسترال و بین بینی است. ۸ پولک لب بالا دارد. پولک‌های سطح پشتی تیغه دار بوده و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های شکمی ۱۶۰ تا ۱۹۷ عدد و پولک‌های زیر دم ۴۸ تا ۸۶ عدد هستند. طول کل ۱۰۳ و طول دم ۲۱ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: سرتاسر اروپا، ترکیه، قبرس، افغانستان، روسیه، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان، قزاقستان، ترکمنستان، تاجیکستان، ازبکستان، قرقیزستان، عراق، ایران، سوریه، اردن، یمن، لبنان، مصر، فلسطین، پاکستان و چین.

زادآوری: تخم‌گذار بوده و ۵ تا ۱۲ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: همانند مار آبی، هنگامی که مورد آزار قرار می‌گیرد صدای «هییس هییس» تولید می‌کند و زمانی که اسیر می‌شود بوی بدی از غدد مخرجی خود تولید می‌کند. رفتار دفاعی دیگری که در این مار دیده می‌شود رفتار مرگ‌نما است.



لوسی مار

Oligodon taeniolatus (Jerdon, 1853) Streaked Kukri Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coronella taeniolata Jerdon, 1853
Coluber taeniolatus: Daudin, 1803
Oligodon taeniolatus: Wall, 1921



Exterior characteristics: Body sandy to tan with dark grey spots with narrow transverse white margins alternating with dark and narrow, pale spots dorsally and laterally; nape with dark \cap shaped mark, apex of mark on parietal; dark band across frontal between Corners of mouth; dark inter-orbital stripe; venter pale, without spots. Rostral large, higher than wide; 2 preoculars; 2 postoculars; 5 or 6 supralabials, 3th and 4th bordering eyes; 6 or 7 infralabials; 1+3 temporals; dorsals smooth, in 15 rows; ventrals 189 to 201; subcaudals 45 to 52; anal plate divided. Total length 48 cm; tail 7 cm.

Global distribution: Iran, India, Pakistan, Sri Lanka, Turkmenistan and Afghanistan.

Reproduction: Very little is known about its reproductive habits. It is most likely to be oviparous.

Behavior: It is a diurnal snake, but may remain active by night. It prefers areas near water where frog spawn can be found and leaf litter. It frequently ventures close to human dwellings and resides in nearby flowerpots or vegetation. It is a very timid snake and flees with high speed when confronted. However, if it is harmed or cornered in any way, it would attack with utmost ferocity until it is bestowed a window of opportunity to escape.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن خاکی متمایل به برنزی با خال‌های خاکستری تیره و حاشیه باریک عرضی سفید است. خال‌های تیره یک در میان همراه با خال‌های روشن و باریک در سطح پشتی و جانبی دیده می‌شوند. یک خال تیره در ناحیه گردن به شکل \cap دیده می‌شود که قاعده آن متصل به پولک آهیانه است. خطی تیره در امتداد پولک پیشانی و بین دو گوشه دهان و خط تیره دیگری بین دو چشم دیده می‌شود. سطح شکمی روشن و فاقد خال است. پولک رسترال بزرگ است و ارتفاع آن بیشتر از عرض آن است. ۲ پولک جلو چشمی و ۲ پولک عقب چشمی دارد. ۵ یا ۶ پولک لب بالا دارد که سومی و چهارمی به چشم متصلند. ۶ یا ۷ پولک لب پایین دارد. پولک‌های گبجگاهی ۳+۱ عدد هستند. پولک‌های سطح پشتی صاف بوده و در ۱۵ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های شکمی ۱۸۹ تا ۲۰۱ عدد و پولک‌های زیر دم ۴۵ تا ۵۲ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۴۸ و دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، هند، پاکستان، افغانستان، سری لانکا و ترکمنستان.

زادآوری: اطلاعات زیادی در خصوص این گونه در دست نیست ولی به نظر می‌رسد که این گونه تخم‌گذار باشد.

عادات و رفتار: این مار روز فعال است و ممکن است هنگام شب نیز به فعالیت بپردازد. این مار گونه آرامی است ولی در زمان احساس خطر با سرعت فرار می‌کند. این گونه ترجیح می‌دهد در مکان‌های نزدیک آب، جایی که تخم قورباغه‌ها وجود دارد، و یا جایی که لاشبرگ وجود داشته باشد به فعالیت بپردازد. این جانور ممکن است در نزدیکی محل سکونت انسان‌ها و جایی که پر از گل و گیاه است دیده شود. این مار زمانی که احاطه شود، با سرعت و تازمانی که محلی مناسب برای پناه بردن به آن پیدا کند، حمله می‌کند.



مار خال دار

Platyceps karelini (Brandt, 1838)

Spotted Desert Racer

نام‌های علمی مترادف:

Coluber (Tyria) karelini Brandt, 1838*Zamenis karelini*: Boulenger, 1890*Platyceps karelini*: Nagy et al., 2004

Exterior characteristics: Body yellow, light grey, or light brown with incomplete dark or black bands not reaching ventrals; laterally black spots alternate with bands, spots and bands distinct anteriorly and indistinct Posteriorly; no spots and bands on tail; black spots under eyes and in temporal region venter pale without spots. A single preocular in contact with frontal; small sub-preocular; 2 postoculars, a large sub-postocular; 9 (rarely 8 or 10) supralabials, 5th in contact with orbit; 9 or 10 infralabials; dorsals smooth, in 19 rows; ventrals 199 to 215; subcaudals 91 to 108; anal divided. Total length 107 cm; tail 25 cm.

Global distribution: Iran, Afghanistan, Pakistan, Kazakhstan, Turkmenistan, Uzbekistan, Tajikistan and Kyrgyzstan.

Reproduction: This snake is oviparous and the eggs hatch in summer.

Behavior: This snake is nocturnal



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زرد یا خاکستری روشن یا قهوه‌ای روشن با خال‌های حلقه‌ای شکل ناقص تیره رنگ متمایل به مشکی است که به سطح شکمی نمی‌رسند. در فواصل حلقه‌ها در سطح جانبی خال‌های مشکی رنگی به صورت یک در میان قرار گرفته‌اند. خال‌ها و حلقه‌ها در قسمت قدامی بدن مشخص و در قسمت خلفی بدن نامشخص هستند. ناحیه دم فاقد خال و حلقه بوده ولی زیر چشم و ناحیه گیجگاهی دارای خال مشکی است. سطح شکمی روشن و فاقد خال دیده می‌شود. یک پولک جلو چشمی دارد که متصل به پولک پیشانی است و در زیر آن یک پولک کوچک قرار دارد. دو پولک عقبی چشمی دارد و یک پولک بزرگ در زیر آن به چشم می‌خورد. لب بالا دارای ۹ پولک (به ندرت ۸ یا ۱۰) است که معمولاً پنجمین پولک به چشم متصل است. لب پایین ۹ یا ۱۰ پولک دارد. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۹۹ تا ۲۱۵ عدد و سطح زیرین دم ۹۱ تا ۱۰۸ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۰۷ و دم ۲۵ سانتی‌متر است. **پراکنش جهانی:** ایران، پاکستان، افغانستان، قزاقستان، ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان و قرقیزستان. **زادآوری:** این مار تخم‌گذار است و نوزادان در فصل تابستان از تخم خارج می‌شوند. **عادات و رفتار:** این مار عموماً شب فعال است.





قمچه مار

Platyceps najadum (Eichwald, 1831) Dahls Wipe Snake

نام‌های علمی مترادف:

Tyria najadum Eichwald, 1831

Coluber najadum: Schmidt, 1939

Platyceps najadum: Schatti & Monsch, 2004



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زیتونی تیره، زرد متمایل به صورتی، خاکستری و یا قهوه‌ای بوده و خال‌های مشکی یا قهوه‌ای رنگ با حاشیه سفید در قسمت قدامی و در دو طرف بدن دیده می‌شود. این خال‌ها اندک اندک کوچک و نامشخص شده و قسمت قدامی بدن عموماً یک‌دست است. ناحیه سر به رنگ زیتونی تا خاکستری یکنواخت و لب‌ها و قسمت جلوی چشم به رنگ زرد یا سفید دیده می‌شود. سطح زیرین بدن به رنگ زرد یا سفید یکنواخت است. یک پولک جلو چشمی دارد که متصل به پولک پیشانی است. دو پولک عقبی چشمی دارد. لب بالا دارای ۸ پولک است که معمولاً چهارمین و پنجمین پولک به چشم متصل است. لب پایین ۹ یا ۱۰ پولک دارد. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۲۱۱ تا ۲۳۹ عدد و سطح زیرین دم ۸۹ تا ۱۴۲ عدد هستند. طول کل ۱۱۵ سانتی‌متر و طول دم ۳۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، کرواسی، بوسنی و هرزگوین، مونته‌نگرو، مقدونیه، آلبانی، یونان، بلغارستان، ترکیه، قبرس، روسیه، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان، ترکمنستان، سوریه، لبنان، فلسطین و عراق.

زادآوری: ۳ تا ۵ تخم نسبتاً بزرگ در اواخر تابستان می‌گذارد.
عادات و رفتار: این مار قادر است از درختان و بوته‌ها بالا برود؛ خیلی سریع حرکت می‌کند و زمانی که با سرعت می‌رود، قسمت قدامی بدنش را هنگام حرکت بالا نگه می‌دارد. به این علت نام مستعار "مار پیکانی" را به آن داده‌اند.

Exterior characteristics: Body anteriorly dark olive with series of dark, white-edged spots on each side; head olive or uniform grey, lips and snout yellow or white; most of body, especially anteriorly olive, pinkish yellow or brown; venter yellow or white. A single preocular in contact with frontal; 2 postoculars; 8 supralabials, 4th and 5th in contact with orbit; 9 or 10 infralabials; dorsals smooth, in 19 rows; ventrals 211 to 239; subcaudals 89 to 142; anal divided. Total length 115 ; tail 37 cm.

Global distribution: Iran, Croatia, Albania, Bosnia and Herzegovina, Monte Negro, Macedonia, Greece, Bulgaria, Turkey, Cyprus, Turkmenistan, Lebanon, Russia, Armenia, Georgia, Azerbaijan, Syria, Palestine and Iraq

Reproduction: It is oviparous and lays 3 to 5 relatively large eggs in late summer.

Behavior: This snake can climb on bushes and trees; Moves very quickly and keeps anterior part of its body above ground while speeding along.



مار قیطانی

Platyceps rhodorachis (Jan, 1865)

Braid Snake

نام‌های علمی مترادف:

Zamenis rhodorachis Jan, 1865*Coluber rhodorachis*: Parker, 1931*Platyceps rhodorachis*: Utiger et al., 2002

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ زیتونی، سبز روشن متمایل به خاکستری، زیتونی متمایل به قهوه‌ای بکنواخت یا دارای خطوط و نقوش متفاوت است. در زیر گونه *P.r.rhodorachis* یک خط نارنجی یا قرمز متمایل به قهوه‌ای از پشت سر تا انتهای دم کشیده شده است. اما در زیر گونه *P.r.ladacensis* سطح پشتی فاقد خط قرمز رنگ بوده و رنگ قسمت جلویی و عقبی بدن متفاوت است. در این زیر گونه در قسمت قدامی خطوط تیره یا مشکی رنگی به شکل زیگزاگ نامنظم با خال‌های کوچک‌تر در سطح جانبی دیده می‌شود و قسمت خلفی بدن بکنواخت و به رنگ زیتونی متمایل به خاکستری است. یک پولک جلو چشمی دارد که متصل به پولک پیشانی است و در زیر آن یک پولک کوچک قرار دارد. دو پولک عقبی چشمی دارد. لب بالا دارای ۹ پولک است که معمولاً پنجمین و ششمین پولک به چشم متصل است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۲۱۴ تا ۲۶۲ عدد و سطح زیرین دم ۱۱۳ تا ۱۵۴ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۲۹ سانتی‌متر و طول دم ۳۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، الجزایر، لیبی، مصر، فلسطین، اردن، سوریه، سودان، اریتره، اتیوپی، سومالی، چاد، عربستان، امارات متحده عربی، عمان، عراق، افغانستان، پاکستان، هند، یمن، ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، قرقیزستان و قزاقستان.

زادآوری: ۳ تا ۷ تخم نسبتاً بزرگ در اواخر تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: روز فعال است اما در هنگام غروب و شب نیز ممکن است فعالیت کند.

Exterior characteristics: Body olive, light greyish green, brownish olive, uniform or variously striped and patterned. In *P.r.rhodorachis*, dorsally an orange or brownish-reddish stripe extending from nape to tip of tail; But in *P.r.ladacensis* no red line dorsally, anterior and posterior portions of body differently colored anterior with irregular zigzag dark stripes with smaller spots on sides; posterior uniform olive grey. A single preocular in contact with frontal; small sub-preocular; 2 postoculars; 9 supralabials, 5th and 6th in contact with orbit; dorsals smooth, in 19 rows; ventrals 214 to 262; subcaudals 113 to 154; anal divided. Total length 129 cm; tail 35 cm.

Global distribution: Iran, Algeria, Libya, Egypt, Palestine, Jordan, Syria Sudan, Eritrea, Ethiopia, Somalia, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Chad, Oman, Iraq, Afghanistan, Pakistan, India, Yemen, Turkmenistan, Uzbekistan, Tajikistan, Kyrgyzstan and Kazakhstan.

Reproduction: Lays 3 to 7 relatively large eggs in late summer.

Behavior: Active by day or at dawn and dusk.

مار دستی

Platyceps ventromaculatus
(Gray, 1834)

Glossy-bellied Racer

نام‌های علمی مترادف:

Coluber ventromaculatus Gray, 1834*Zamenis ventrimaculatus*: Gunther, 1859*Platyceps ventromaculatus*:

Schatti&Monsch,2004



ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ سبز زیتونی روشن متمایل به خاکستری تا زیتونی متمایل به قهوه‌ای و به صورت یک دست یا با خطوط و نقوش متفاوت دیده می‌شود. عموماً سطح پشتی دارای خال‌های باریک مشکی رنگ عرضی و نامنظمی است که در قسمت خلفی بدن محو می‌گردند. سطح شکمی روشن بوده و خال‌های کوچک تیره رنگی در قسمت جانبی آن دیده می‌شود. یک پولک جلو چشمی دارد که متصل به پولک پیشانی است و در زیر آن یک پولک کوچک قرار دارد. دو پولک عقبی چشمی دارد. لب بالا دارای ۹ پولک است که معمولاً پنجمین و ششمین پولک به چشم متصل است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۹۴ تا ۲۱۱ عدد و سطح زیرین دم ۸۲ تا ۱۱۹ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۲۵ و طول دم ۲۸ سانتی متر است.

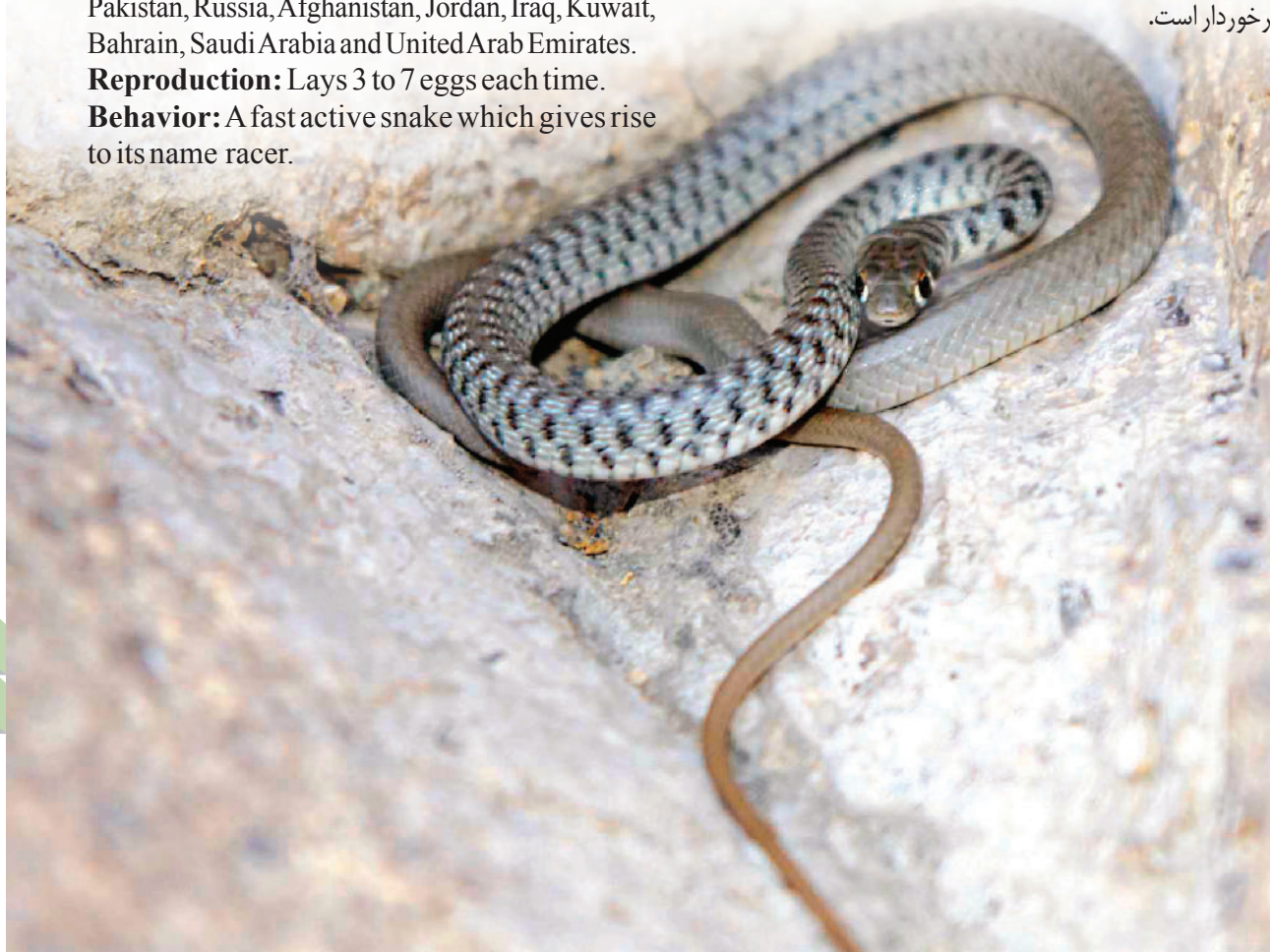
پراکنش جهانی: ایران، هند، ترکیه، پاکستان، روسیه، افغانستان، اردن، عراق، کویت، بحرین، عربستان و امارات متحده عربی.
زادآوری: این مار تخم‌گذار است و در هر بار ۳ تا ۷ تخم می‌گذارد.
عادات و رفتار: همانطور که از نام این مار در زبان انگلیسی بر می‌آید، این گونه در هنگام فرار کردن نسبتاً از سرعت خوبی برخوردار است.

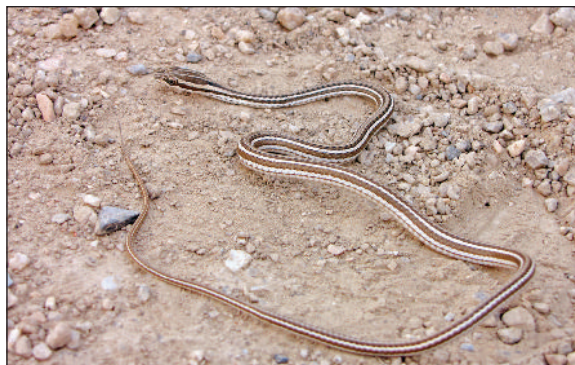
Exterior characteristics: Body light grayish olive to brownish olive, unicolor or with different markings: occasionally irregular black transverse narrow black spots or anterior part fading to posterior and tail; ventral whitish with small dark dots on exterior edges. A single preocular in contact with frontal; small subpreocular; 2 postoculars; 9 supralabials, 5th and 6th in contact with orbit; dorsals smooth, in 19 rows; ventrals 194 to 211; subcaudals 82 to 119; anal divided. Total length 125 cm; tail 28 cm.

Global distribution: Iran, India, Turkey, Pakistan, Russia, Afghanistan, Jordan, Iraq, Kuwait, Bahrain, Saudi Arabia and United Arab Emirates.

Reproduction: Lays 3 to 7 eggs each time.

Behavior: A fast active snake which gives rise to its name racer.





تیرمار راه راه

Psammophis lineolatus (Brandt, 1836)

Steppe Ribbon Racer

نام‌های علمی مترادف:

Coluber (Taphrometopon) lineolatus

Brandt, 1836

Taphrometopon lineolatum: Boulenger, 1896

Psammophis lineolatus: Smith, 1943



Exterior characteristics: Body greyish olive-yellow, dorsal scales with light margins, two light brown and two dark brown or black stripes extend from behind eyes arid upper lip along body to tail tip; body spots occasionally indistinct; venter light yellow or grey-olive with brownish grey spots, spots largest anteriorly. A single preocular in contact with frontal; 2 or 3 postoculars; 9 supralabials, 3 of them in contact with orbit; infralabials 10 or 11; dorsals in 17 rows at midbody; ventrals 175 to 197; subcaudals 71 to 101; anal divided. Total length 100 cm; tail 26 cm.

Global distribution: Iran, China, Kazakhstan, Azerbaijan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, Tajikistan, Uzbekistan, Afghanistan, Pakistan and Mongolia.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: This snake is diurnal and climbs the bushes and small trees for sunning.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ زرد زیتونی متمایل به خاکستری است و حاشیه پولک‌ها روشن‌تر از قسمت میانی هستند. دو خط قهوه‌ای روشن به همراه دو خط قهوه‌ای تیره متمایل به مشکی از پشت چشم و لب بالایی در سر تا سر بدن تا انتهای دم کشیده شده است. نقاط نامشخصی بر روی سطح بدن دیده می‌شود. سطح شکمی زرد روشن یا زیتونی متمایل به خاکستری با خال‌های خاکستری متمایل به قهوه‌ای است. یک پولک جلو چشمی دارد که متصل به پولک پیشانی است. ۲ یا ۳ پولک عقبی چشمی دارد. لب بالا دارای ۹ پولک است که ۳ عدد از آنها به چشم متصلند. پولک‌های سطح پشتی در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۷۵ تا ۱۹۷ عدد و سطح زیرین دم ۷۱ تا ۱۰۱ عدد هستند. پولک منخرجی منقسم است. طول کل ۱۰۰ و دم ۲۶ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، قزاقستان، ازبکستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان، آذربایجان، افغانستان، پاکستان، مغولستان و چین.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: روز فعال است و جهت آفتاب گرفتن از بوته‌ها و درختچه‌ها بالا می‌رود.



تیرمار

***Psamophis schokari* (Forskal, 1775)
Schokari Sand Racer**

نام‌های علمی مترادف:

Coluber schokari Forskal, 1775*Psammophis punctatus* Dumeril & Bibron, 1854*Psamophis schokari*: Schmidt, 1939

Exterior characteristics: Body pale olive-yellow or pink; one longitudinal white spotted stripe between two longitudinal brown Stripes, extending from head to tail tip; supraoculars white-centered with brown margins; two dark lateral stripes on body; venter yellowish white with dark spots. A single preocular in contact with frontal; 2 (rarely 3) postoculars; 9 supralabials, usually 5th and 6th in contact with orbit, occasionally 4th and 5th or 6th and 7th; infralabials 10 or 11; dorsals in 17 rows at midbody; ventrals 172 to 195; subcaudals 76 to 125; anal divided. Total length 141 cm; tail 45 cm.

Global distribution: Iran, India, Afghanistan, Pakistan, Turkmenistan, Morocco, Algeria, Libya, Egypt, Palestine, Mali, Niger, Nigeria, Sudan, Mauritania, Ethiopia, Eritrea, Somalia, Saudi Arabia, Oman, United Arab Emirate, Kuwait, Syria, Jordan, Iraq and Yemen.

Reproduction: Lays 2 to 6 eggs.

Behavior: It is an agile and active daytime predator. It can even climb trees in order to reach adult birds and nestlings.



ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن قهوه‌ای روشن، صورتی یا زرد کم‌رنگ و یک دست بوده و گاه یک ردیف خال سفید در میان دو خط طولی قهوه‌ای تیره تا انتهای دم کشیده شده است. همچنین دو خط تیره رنگ بر روی پهلوها قابل مشاهده هستند. فاقد خال عرضی تیره در ناحیه گردن است، سطح شکمی سفید متمایل به زرد روشن و به همراه لکه‌های مشکی است. یک پولک جلو چشمی دارد که متصل به پولک پیشانی است. دو (به ندرت ۳) پولک عقبی چشمی دارد. لب بالا دارای ۹ پولک است که معمولاً پنجمین و ششمین (گاه چهارمین و پنجمین و یا ششمین و هفتمین) پولک به چشم متصلند. پولک‌های سطح پشتی در ۱۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۷۲ تا ۱۹۵ عدد و سطح زیرین دم ۷۶ تا ۱۲۵ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۴۱ و دم ۴۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، هند، افغانستان، پاکستان، ترکمنستان، مراکش، الجزایر، لیبی، مصر، فلسطین، مالی، نیجر، موریتانی، نیجریه، سودان، اتیوپی، اریتره، بنین، سومالی، عربستان، عمان، امارات متحده عربی، کویت، سوریه، اردن، عراق و یمن.

زادآوری: در هر بار بین ۲ تا ۶ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: این مار روز فعال و بسیار سریع است. قادر است برای گرفتن پرنده‌گان و جوجه آنها از درختان نیز بالا برود.



مار کوتوله پارسی
Pseudocyclophis persicus
(Anderson, 1872)
Persian Dwarf Snake

نام‌های علمی مترادف:

Cyclophis persicus Anderson, 1872

Pseudocyclophis persicus: Boettger, 1888

Eirenis persicus: Forcart, 1950



Exterior characteristics: Body brownish light grey; center of each scale darker, snout pale; one transverse dark bar between eyes, another extending from parietal to temporal, and a third on the neck; venter solid and pale. Loreal shield absent; dorsal scales in 15 rows at midbody; 7 upper labials; ventral scales 190 to 221; subcaudal scales 62 to 84; anal divided. Total length 39 cm; tail 7 cm.

Global distribution: Turkmenistan, Armenia, Iran, Iraq, Pakistan, and Afghanistan.

Reproduction: It is oviparous and lays 4 to 8 eggs in summer.

Behavior: During the day it stays under the rocks.



ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن خاکستری روشن متمایل به قهوه‌ای و مرکز هر پولک تیره تر است. رنگ پوزه روشن، خط عرضی تیره رنگی بین دو چشم و خال عرضی تیره رنگ ممتد دیگری از ناحیه آهیانه تا ناحیه گیجگاهی کشیده شده است. خال عرضی تیره رنگی در ناحیه گردن به چشم می‌خورد. سطح شکمی یکنواخت و روشن است. فاقد پولک گونه‌ای است. پولک‌های سطح پشتی ۱۵ عدد هستند. لب بالا دارای ۷ پولک است. پولک‌های سطح شکمی ۱۹۰ تا ۲۲۱ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۶۲ تا ۸۴ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۳۹ و طول دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ترکمنستان، ایران، عراق، پاکستان، ارمنستان و افغانستان.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار بوده و ۴ تا ۸ تخم در تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: بیشتر اوقات روز را در زیر سنگ‌ها می‌گذراند.

